

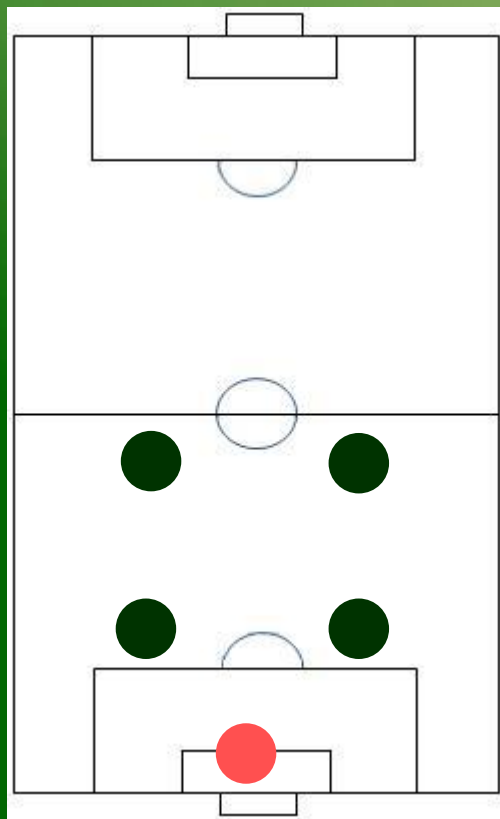
SAPA ry
Pelaajakoulutuslinja
osa 4
Pelin teoria

Sisällys

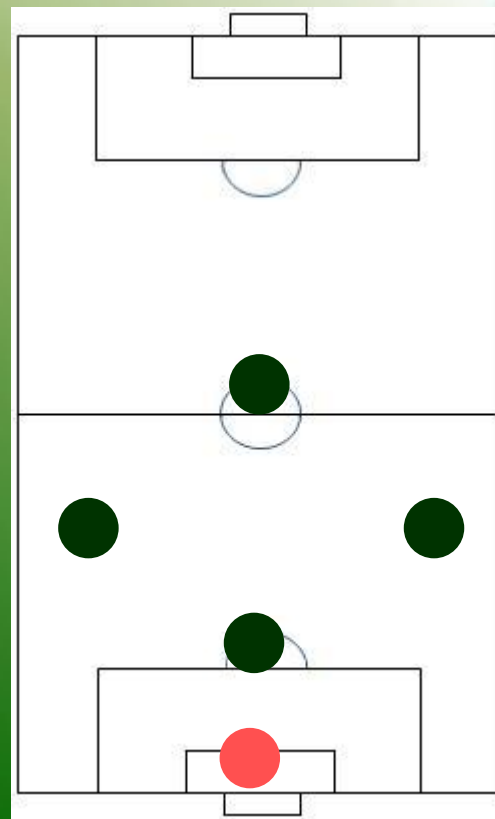

1. Käytettävät ryhmitykset
2. Pelin jatkuvan kierron malli
3. Hyökkäyspelaaminen
 - Pelin avaaminen
 - Rakentelu
 - Murtautuminen
 - Viimeistely
 - Positiivinen tilanteenvaihto
4. Puolustuspelaaminen
 - Negatiivinen tilanteenvaihto
 - Puolustuspelimallit
 - Prässi (1. puolustaja)
 - Tuki (2. puolustaja)
 - Varmistaminen (3. puolustaja)
 - Prässitasot
 - Hidastaminen ja vetäytyminen

Käytettävät ryhmitykset (5v5)

1-2-2

1-1-2-1

Käytettävät ryhmitykset (5v5)

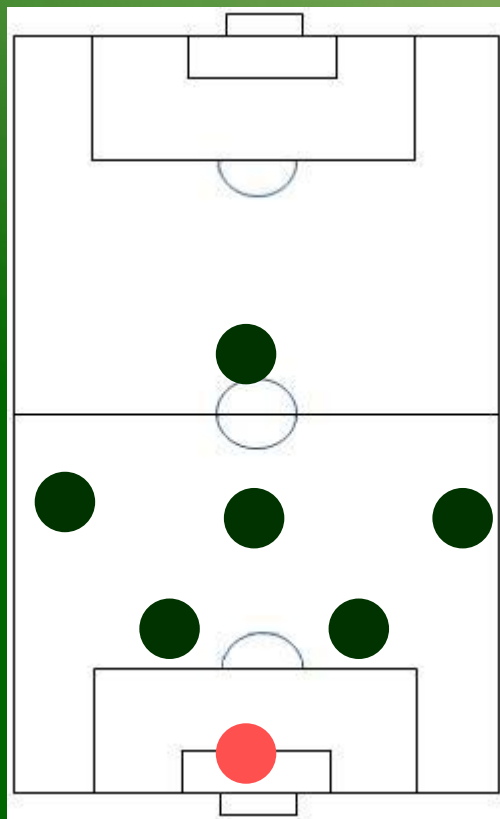
1-2-2

- 2 hyökkääjää, 2 puolustajaa
- + Tuo maalivahdin luonnollisesti peliin mukaan
- + Pelin avaamisen liikeradat luonnollisia
- + 2 pelaajan yhteistyön opettelu
- Keskikenttä puuttuu = 2 linjaa kolmen sijaan
- Pelin leveys

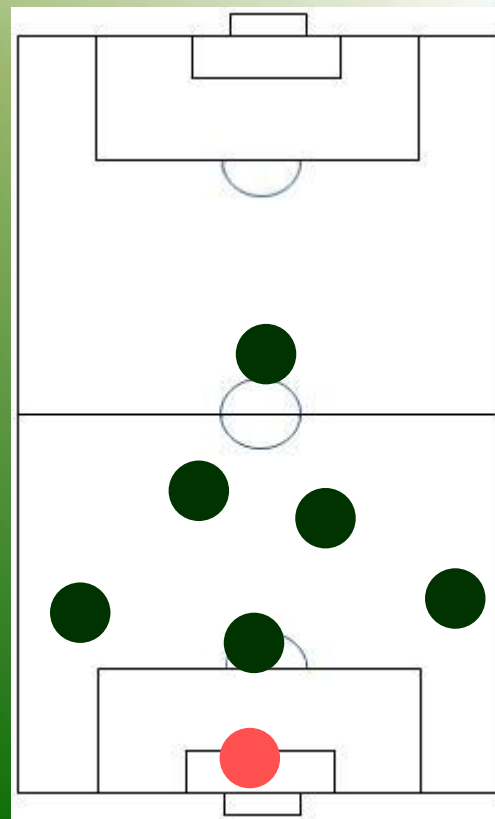
1-1-2-1

- 1 puolustaja, 2 keskikenttää, 1 hyökkääjä
- + Keskikenttä mukana = normaalit 3 linjaa
- + Pelin leveys
- Pelin avaamisen liikeradat poikkeavat 11v11 – pelaamisesta
- Yksinäinen puolustaja, yksinäinen hyökkääjä

Käytettävät ryhmitykset (7v7)

1-2-3-1

1-3-2-1

Käytettävät ryhmitykset (7v7)

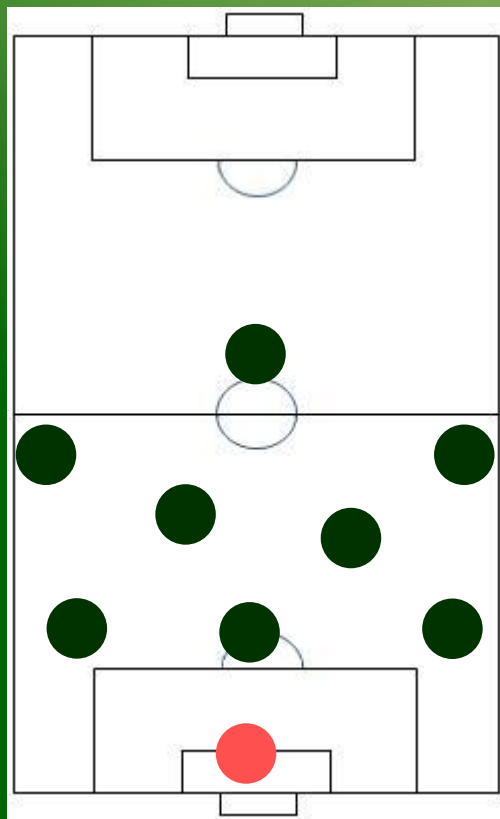
1-2-3-1

- 2 puolustajaa, 3 keskikenttää, 1 hyökkääjä
- + Pelin leveys keskikentällä
- + Pelin avaamisen liikeradat luonnollisia
- + Toppariparin yhteistyön opettaminen
- Vain 1 pelaaja keskikentän keskellä
- Mahdolliset alivoimatilanteet keskialueella

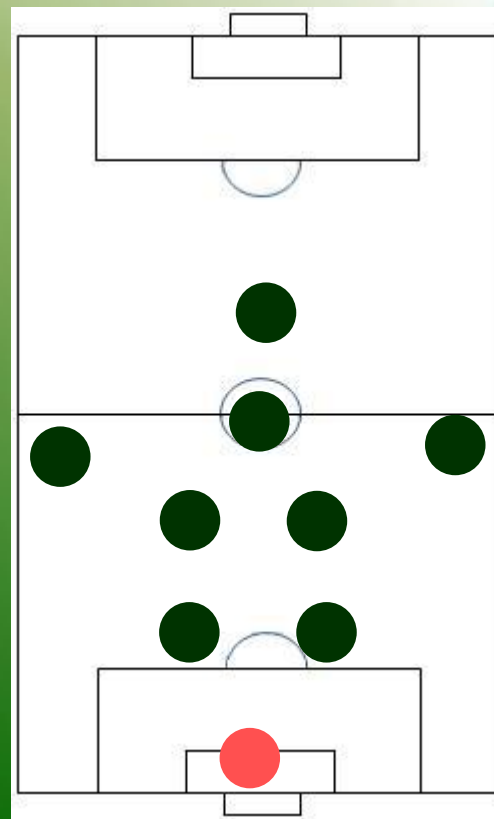
1-3-2-1

- 3 puolustajaa, 2 keskikenttää, 1 hyökkääjä
- + Todennäköiset ylivoimatilanteet keskialueella
- + Keskikentän keskustan yhteistyön opettaminen
- Pelin avaamisen liikeradat poikkeavat 11v11 – pelaamisesta
- Puuttuvat laitakeskikenttäpelaajat

Käytettävät ryhmitykset (9v9)

1-3-4-1

1-2-2-3-1

Käytettävät ryhmitykset (9v9)

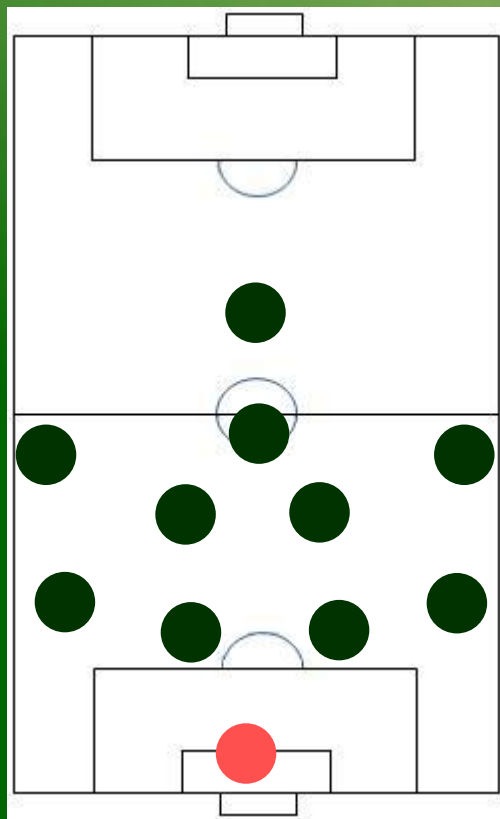
1-3-4-1

- 3 puolustajaa, 4 keskikenttää, 1 hyökkääjä
- + Luonnollinen jatkumo 1-3-2-1-ryhmitykselle
- + Keskikentän keskustan yhteistyön opettaminen
- Ylempi keskikenttäpelaaja puuttuu
- Pelin avaamisen liikeradat poikkeavat 11v11 -pelaamisesta
- Mahdolliset alivoimatilanteet keskialueella

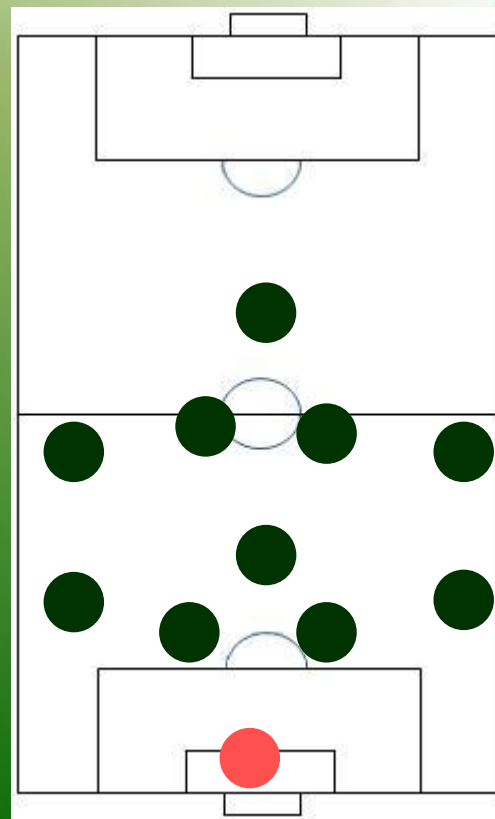
1-2-2-3-1

- 2 puolustajaa, 2 alempaa keskikenttää, 1 ylempi keskikenttä, 2 laitapelaajaa, 1 hyökkääjä
- + Muoto on hyvin lähellä 11v11 -pelaamista
- + Todennäköiset ylivoimatilanteet keskialueella
- + Keskikentän kolmio (3 pelaajan yhteistyö)
- Puuttuvat laitapuolustajat
- Puolustuslinjan alimiehitys

Käytettävät ryhmitykset (11v11)

1-4-2-3-1

1-4-1-4-1

Käytettävät ryhmitykset (11v11)

1-4-2-3-1

- 4 puolustajaa, 2 alempaa keskikenttää, 1 ylempi keskikenttää, 2 laitakeskikenttää, 1 hyökkääjä
- + Luonnollinen jatkumo pienemmillä kentillä käytetyille ryhmityksille
- + Keskikentän kolmio (3 pelaajan yhteistyö)
- + 4 linjaa kolmen sijasta
- + Ylivoimatilanteiden muodostaminen

1-4-1-4-1

- 4 puolustajaa, 1 alempi keskikenttä, 2 ylempää keskikenttää, 2 laitakeskikenttää, 1 hyökkääjä
- Ero 1-4-2-3-1 –ryhmitykseen keskikentällä
 - Keskustan kolmio toisin päin eli 1 alempi ja 2 ylempää keskikenttää
- Mahdolliset alivoimatilanteet topparien etupuolella

Pelin kierto

Avaaminen
Rakentelu
Murtautuminen
Viimeistely

Hyökkääminen

Positiivinen
tilanteenvaihto

Erikoistilanteet

Puolustaminen

Prässi ja tuki
Varmistaminen
Vetäytyminen

Negatiivinen
tilanteenvaihto

Hyökkäyspelaaminen

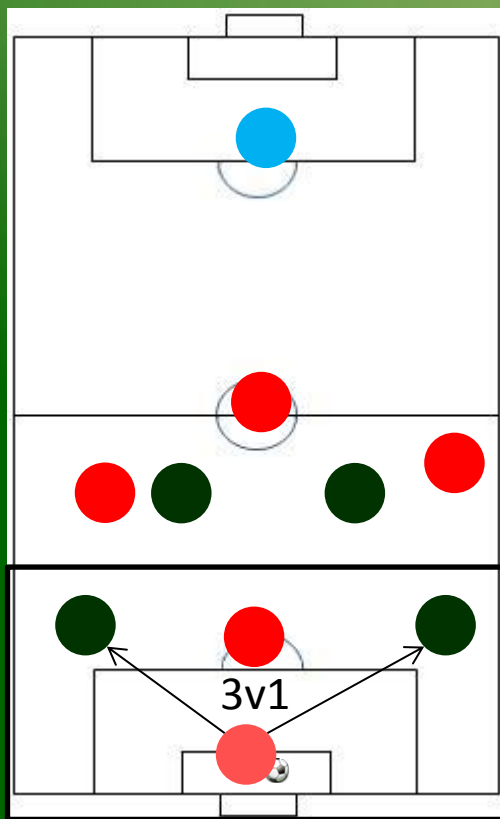
- Hyökkäyspelaamisen tavoitteena on tehdä maali
- Hyökkäyspelaamisen vaihteita ovat:
 - Pelin avaaminen
 - Pelin rakentelu
 - Murtautuminen
 - Viimeistely
 - Positiivinen tilanteenvaihto
- Tunnusmerkkejä sapalaiselle hyökkäyspelaamiselle:
 - Systemaattisuus (toisteisuus)
 - Rauhallisuus
 - Lyhyet ja keskipitkät syötöt pääasiassa maata pitkin
 - Kollektiivisuus
 - Monipuoliset murtautumismallit keskeltä ja laidoista

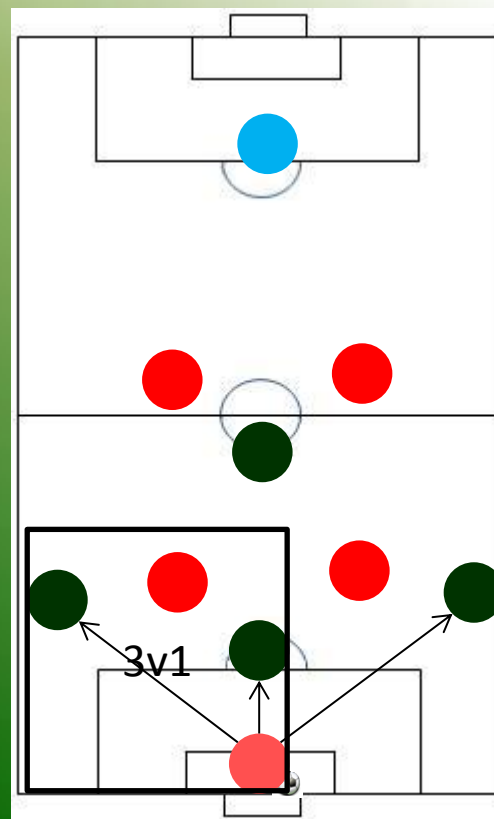
Pelin avaaminen

- Pelin avaamisen tavoitteena on ohittaa vastustajan ensimmäinen linja
 1. Lyhyt, nopea avaus
 - Eteneminen lyhyin, nopein syötöin maata pitkin
 - Luodaan paikallinen ylivoima pallon lähelle
 2. Pitkä avaus
 - Kun lyhyt ei ole mahdollinen
 - Kun joukkueellamme ei ole ylivoimatilannetta pallon läheisyydessä (vastustaja prässää usealla pelaajalla)

Pelin avaaminen (lyhyt, 5v5)

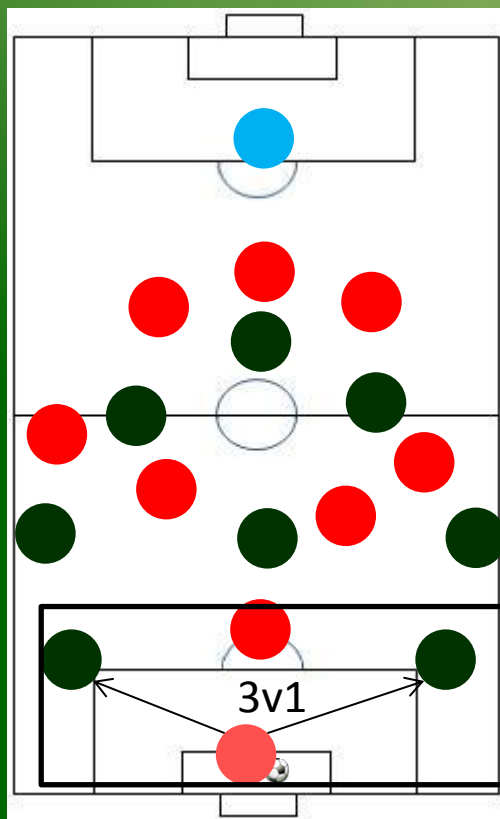

1-2-2

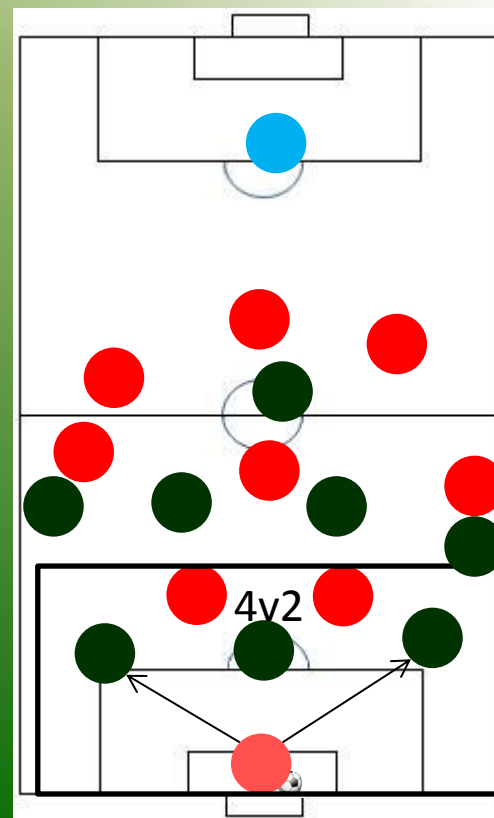

1-1-2-1

Pelin avaaminen (lyhyt, 9v9)

1-3-4-1

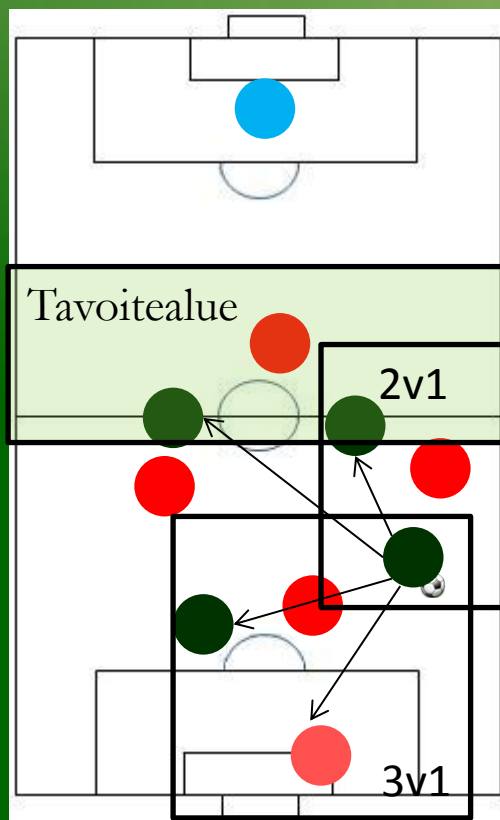
1-2-2-3-1

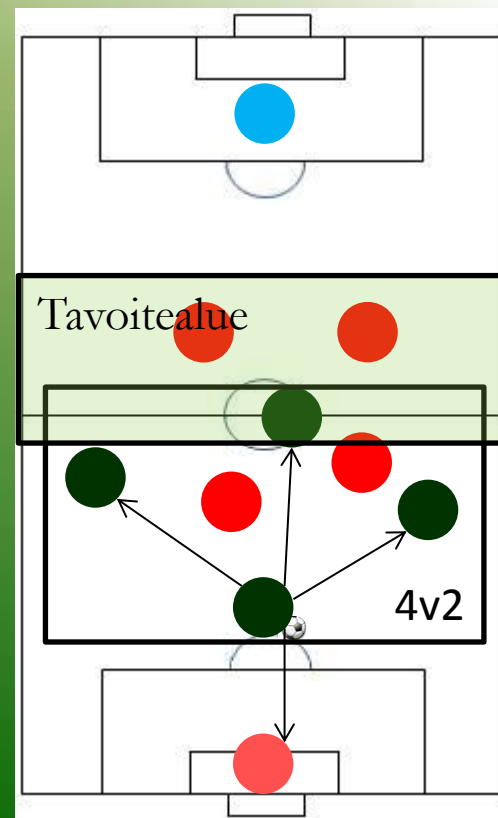
Rakentelu

- Tavoitteena keskikentän ylittäminen eli ohittaa vastustajan toinen linja
- Avainasioita:
 - Leveyden säilyttäminen
 - 1-3 kosketusta
 - Laadukkaat syötöt
 - Aloitteita (hakeminen)
 - Yhteiset liikkeet (tukeminen)
 - Paikallisen ylivoimatilanteen luominen (2v1, 3v2...)

Rakentelu (5v5)

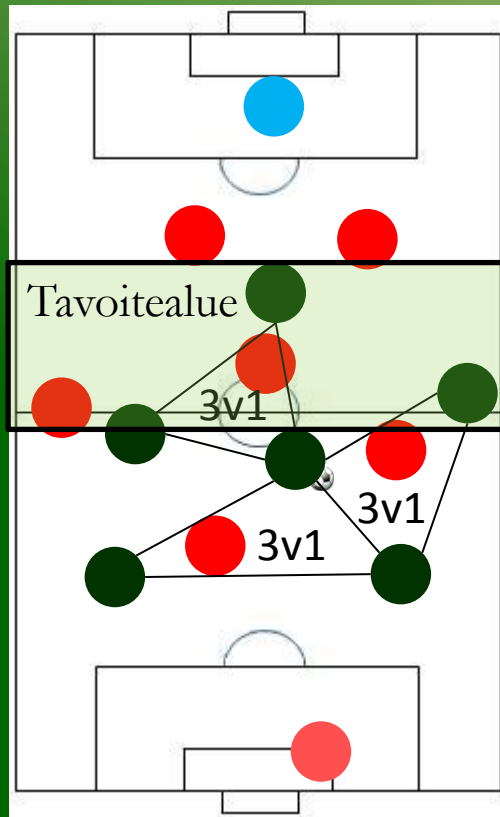

1-2-2

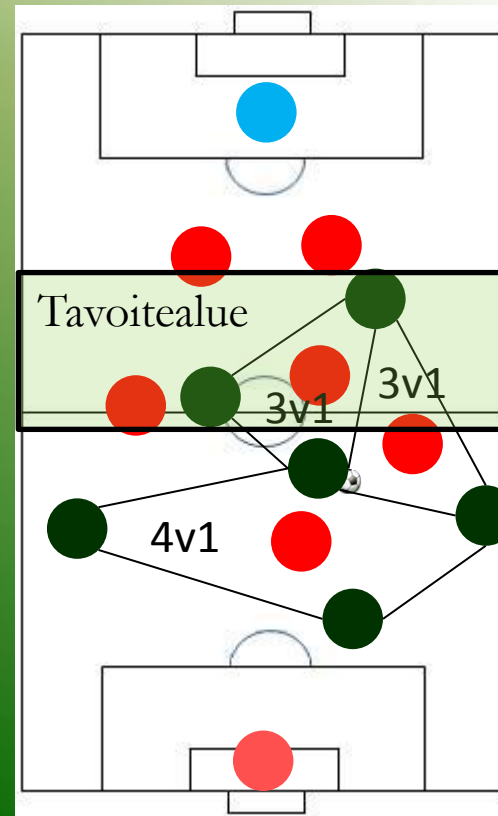

1-1-2-1

Rakentelu (7v7)

1-2-3-1

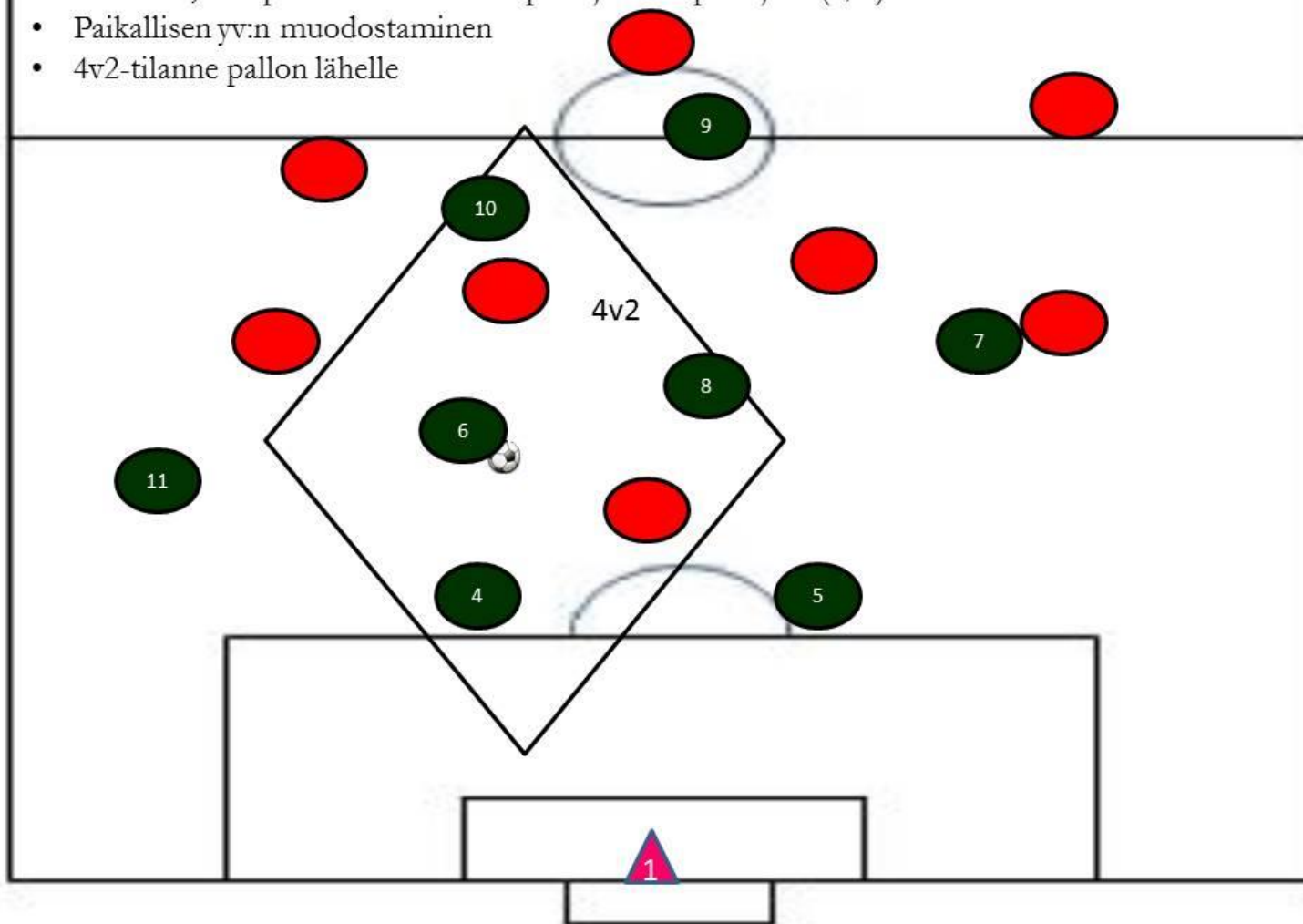
1-3-2-1

Rakentelu (1-2-2-3-1, 9v9)

Eteneminen, kun pallo keskisektorilla pelaajalla kk-pelaajalla (6/8)

- Paikallisen yv:n muodostaminen
- 4v2-tilanne pallon lähelle

Rakentelu (1-4-2-3-1, 11v11)

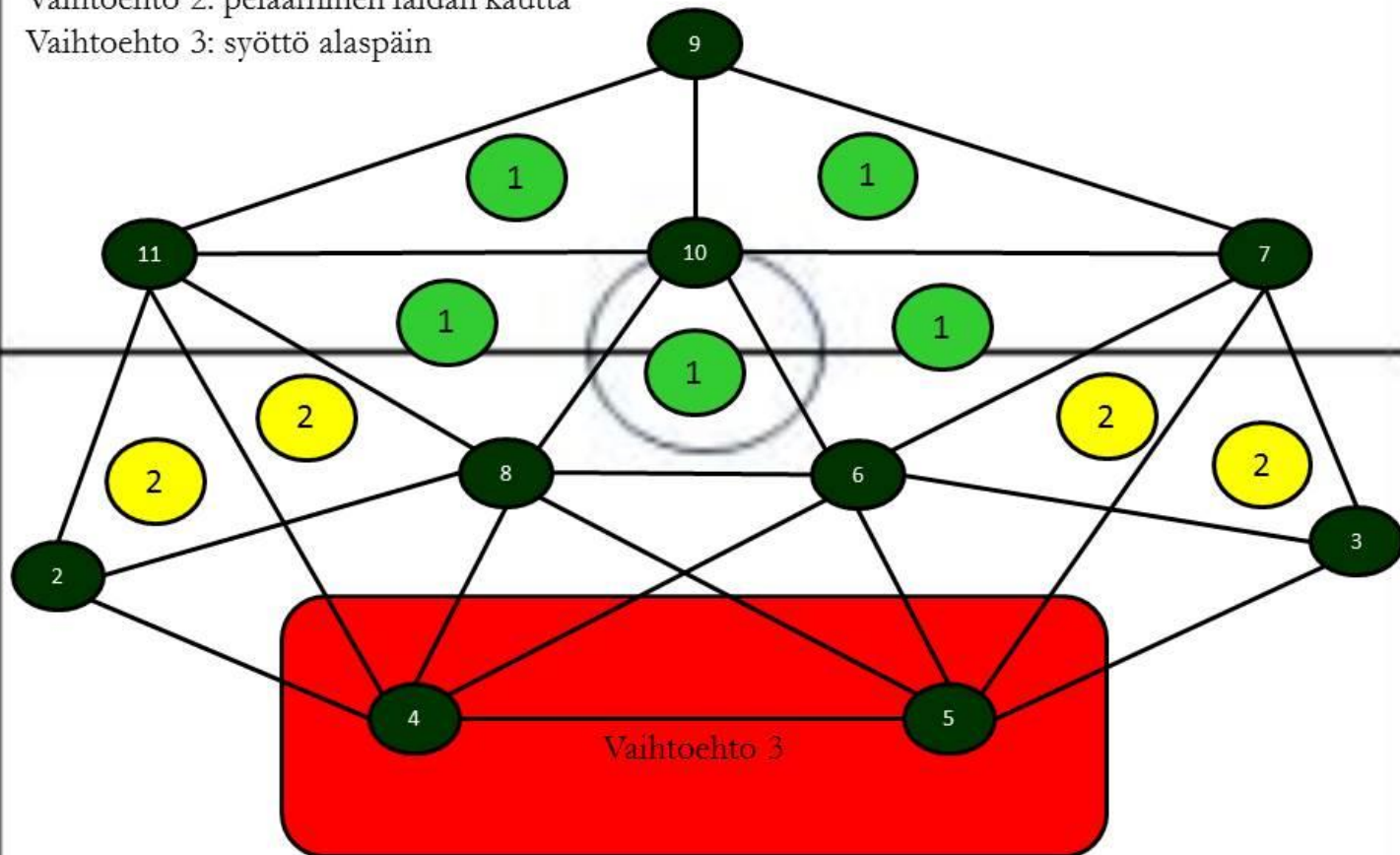
Pelin rakentelu keskisektorilla (pallo pelaajilla 6, 8 tai 10)

Syöttösuunnat

Vaihtoehto 1: eteenpäin pelaaminen keskeltä

Vaihtoehto 2: pelaaminen laidan kautta

Vaihtoehto 3: syöttö alaspäin

Rakentelu (1-4-2-3-1, 11v11)

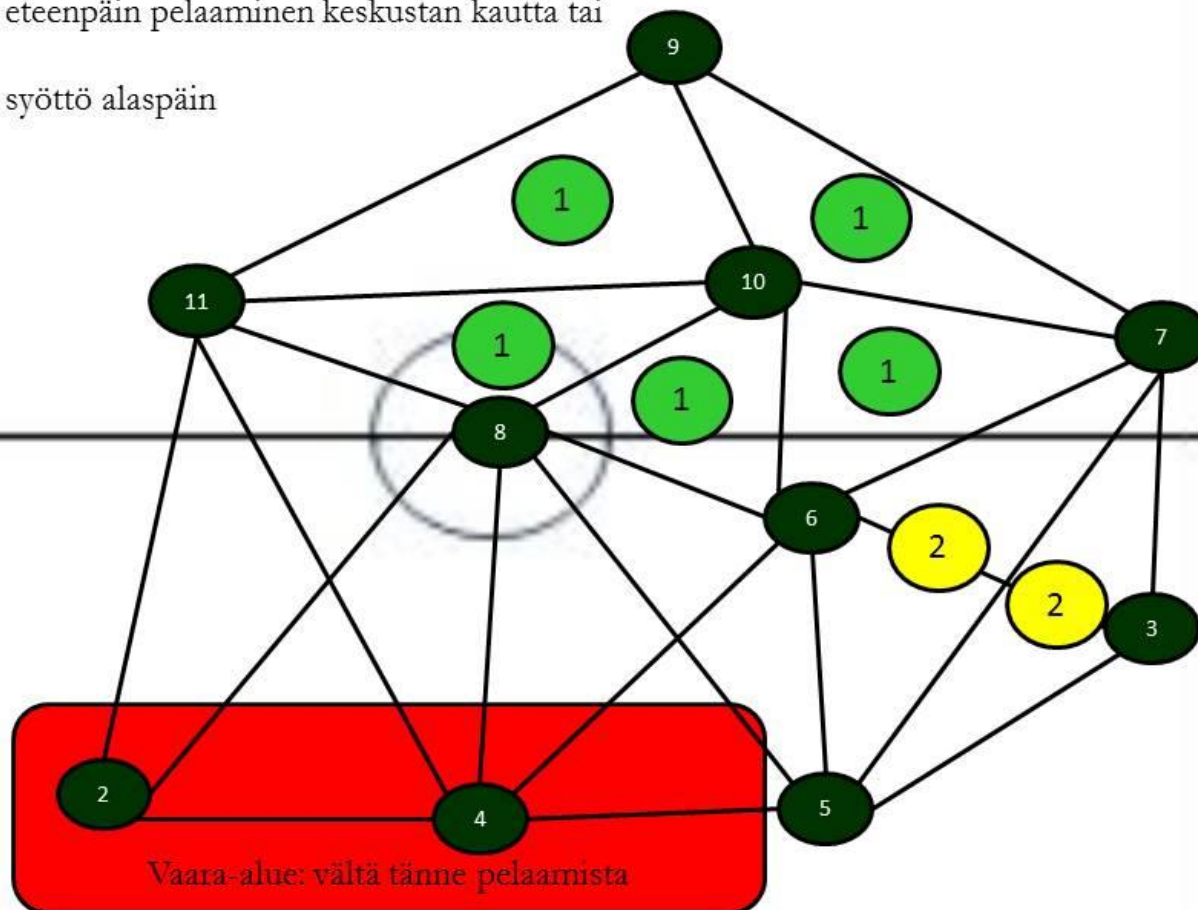

Pelin rakentelu laidassa (pallo pelaajalla 7)

Syöttösuunnat

Vaihtoehto 1: eteenpäin pelaaminen keskustan kautta tai puolenvaihto

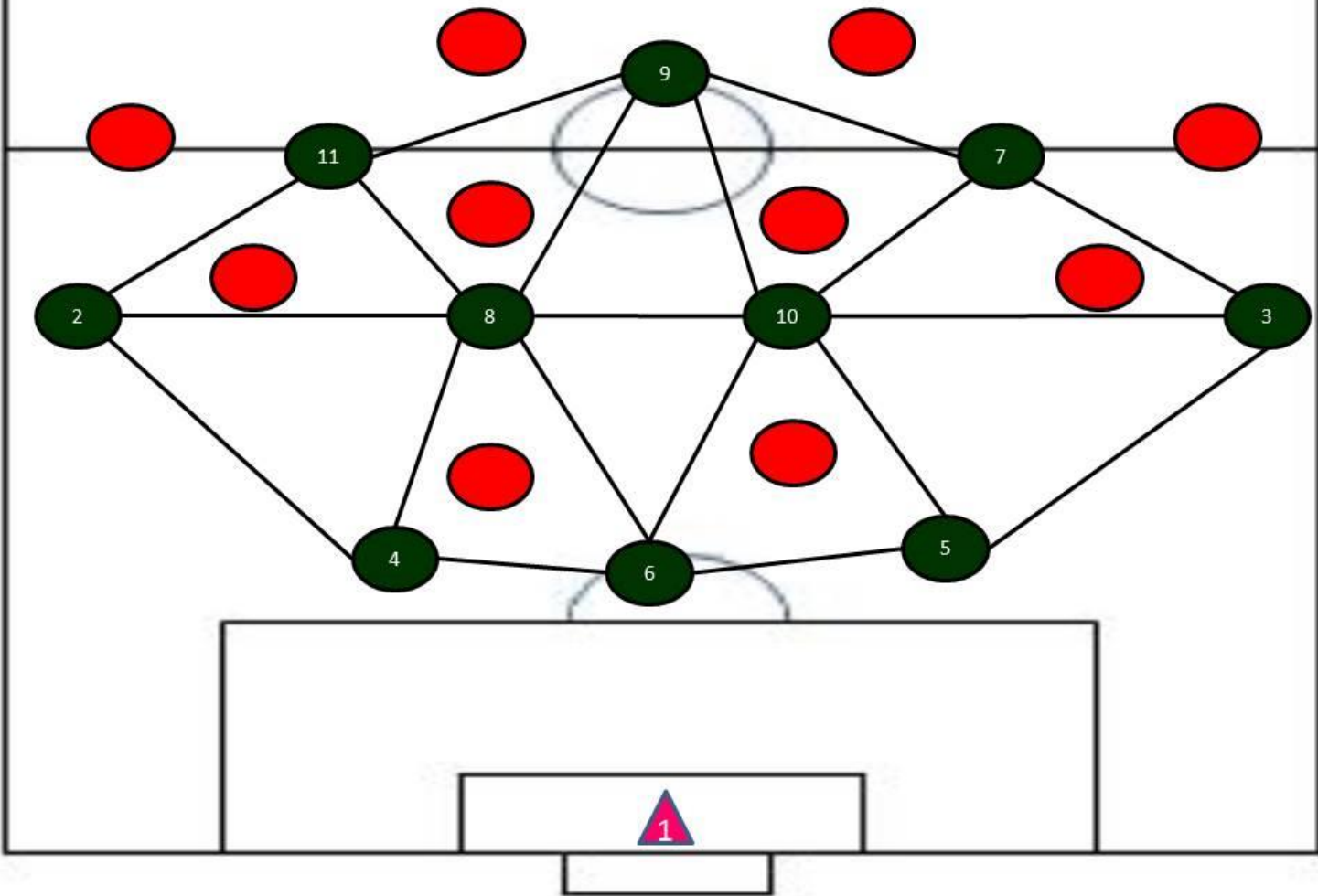
Vaihtoehto 2: syöttö alaspäin

Rakentelu (1-4-1-4-1, 11v11)

Rakentelu: syöttösuunnat, kun pallo on kk-pelaajalla (6/8)

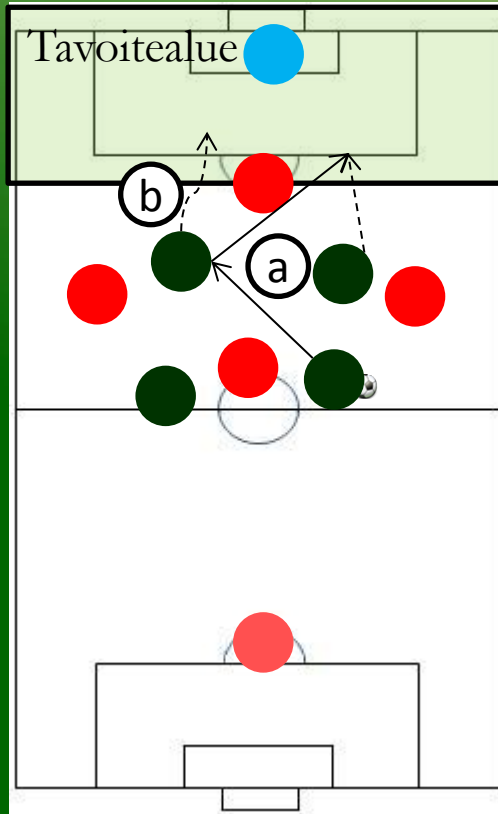

Murtautuminen

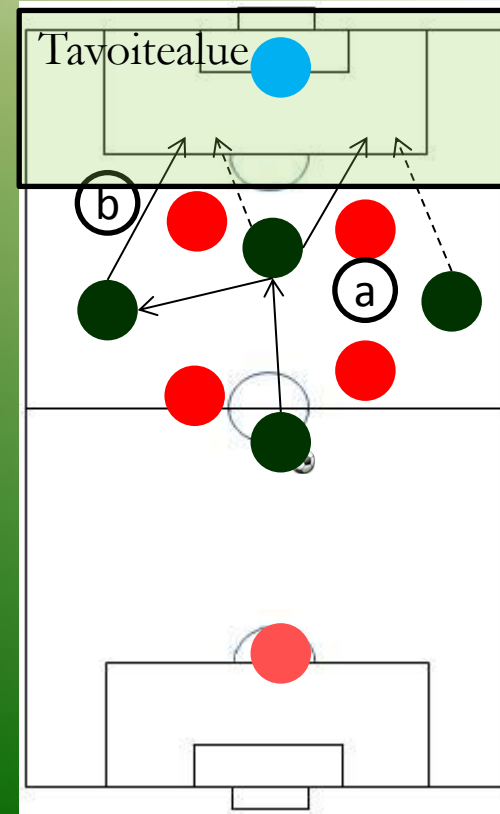
- Tavoitteena ohittaa vastustajan kolmas linja ja päästä maalintekosektorille
- Avainasioita:
 - Sopivan murtautumiskeinon valinta
 - Tilanteko itselle tai kaverille
 - Oikein ajoitetut syvyysjuoksut
 - Keskitykset
 - Tempokuljetukset
 - Seuran/joukkueen yhdessä sovitut murtautumismallit

Murtautuminen (5v5)

1-2-2

- a) Seinä kolmannelle
- b) Tempokuljetus

1-1-2-1

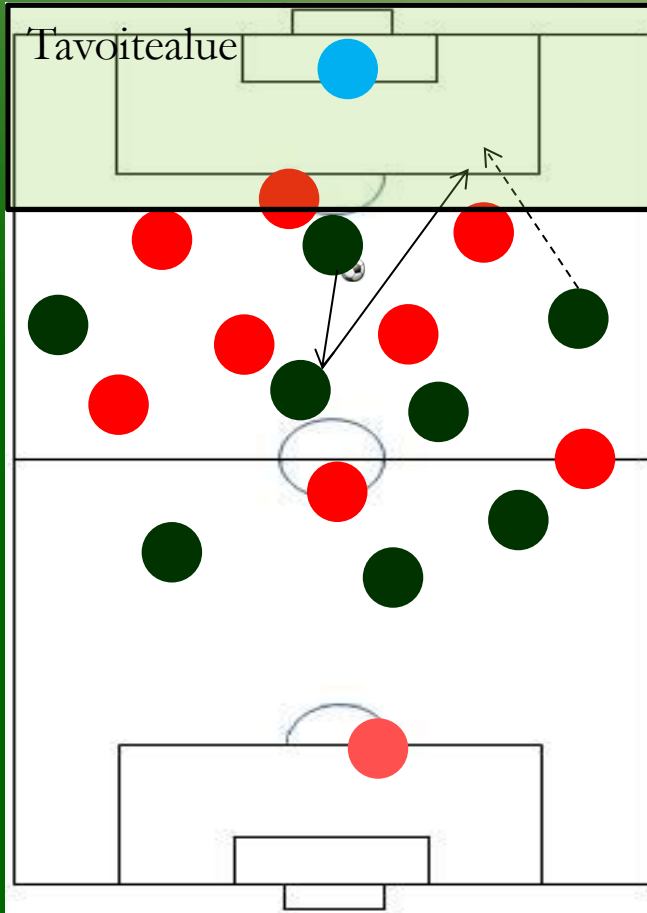
- a) Pystysyöttö kärjelle + murtava syöttö laitapelaajalle
- b) Pystyyn + laiturille → murtava syöttö kärjelle

Murtautuminen (7v7-9v9)

- 7v7-9v9-pelimuodoissa murtautumismallit ovat samat
 - a) Tiputus keskikentälle → laitapelaaja läpi
 - b) Keskikentän syvyysjuoksu
 - c) Laitaan ja keskitys
 - d) Laidan tyhjennys ja laitapakin nousu
 - Pelijärjestelmissä 1-2-3-1 ja 1-3-4-1

Murtautuminen (7v7-9v9)

a) Tiputus keskikentälle →
laitapelaaja läpi

Kohdepelaaja:

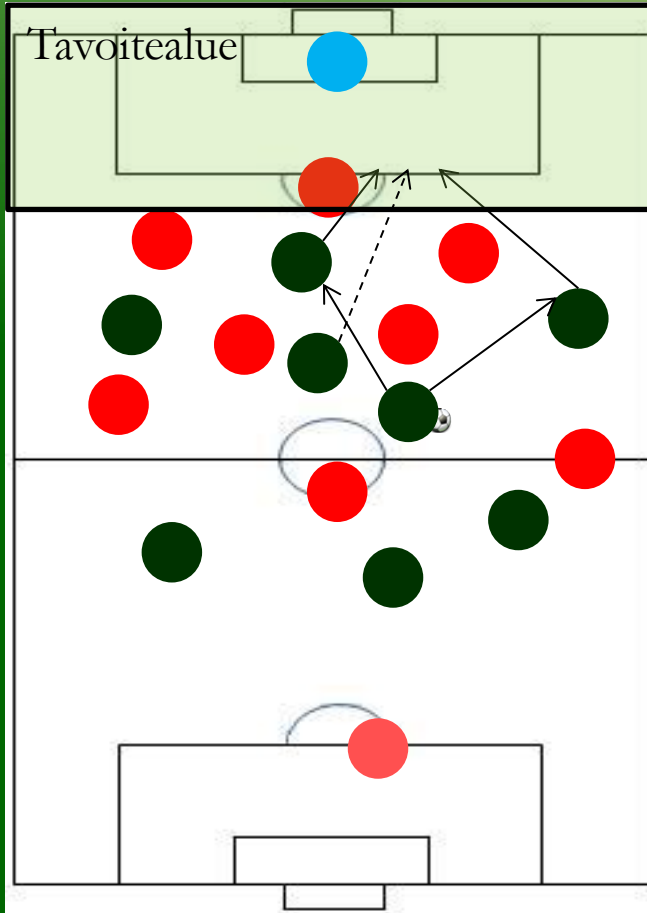
1-2-3-1: laitakeskikenttä (7/11)

1-3-2-1: laitapuolustaja (2/3)

1-3-4-1: laitakeskikenttä (7/11)

1-2-2-3-1: laitakeskikenttä (7/11)

Murtautuminen (7v7-9v9)

b) Keskikentän syvyysjuoksu

Kohdepelaaja:

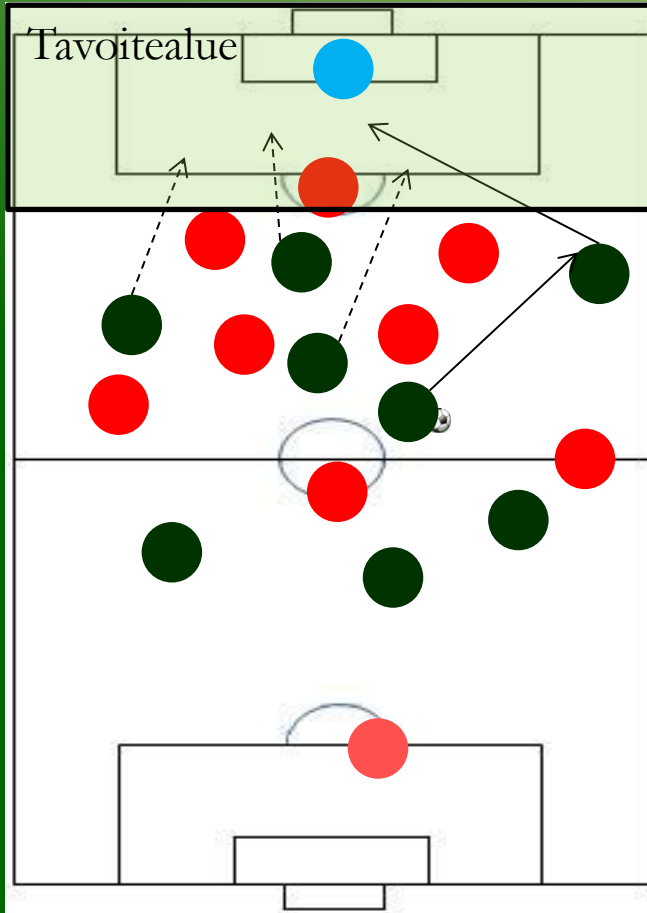
Keskimmäinen keskikenttäpelaaja (6/8)

Murtavan syötön antaja:

1-3-2-1: Kärki (9) tai laitapuolustaja (2/3)

1-2-3-1, 1-3-4-1, 1-2-2-3-1: Kärki (9) tai
laitakeskikenttä (7/11)

Murtautuminen (7v7-9v9)

c) Laitaan ja keskitys

Kohdealueelle:

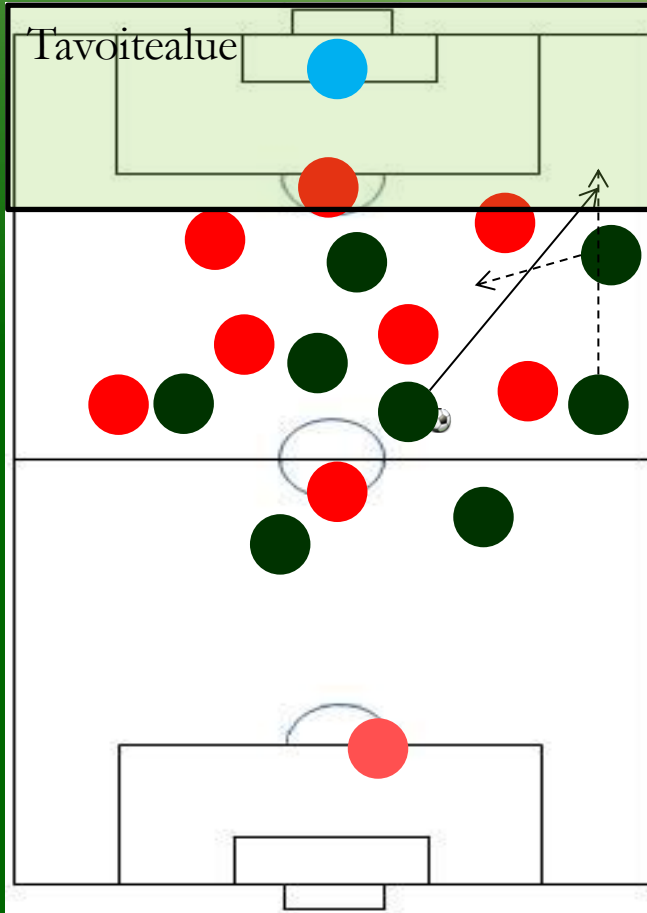
1-2-3-1: Kärki (9), laitakeskikenttä (7/11)

1-3-2-1: Kärki (9), keskikenttäpelaaja (6/8)

1-3-4-1: Kärki (9), keskikenttäpelaaja (6/8) +
laitakeskikenttä (7/11)

1-2-2-3-1: Kärki (9), ylempi keskikenttä (10) +
laitakeskikenttä (7/11)

Murtautuminen (7v7-9v9)

d) Laidan tyhjennys ja laitapuolustajan nousu

Pelijärjestelmissä 1-2-3-1 ja 1-3-4-1

Laitakeskikenttä (7/11) tekee liikkeen kohti pallollista keskustaa (tarjoaa lyhyen syöttövaihtoehdon) → laitapuolustaja (2/3) täyttää syntyvän tilan

Murtautuminen (11v11)

- Pelijärjestelmillä 1-4-2-3-1 ja 1-4-1-4-1 pelattaessa käytetään samoja murtautumismalleja
- Oheisissa kuvissa mallit on piirretty pelijärjestelmälle 1-4-2-3-1
- Pelaajien liikeradat saattavat vaihdella eri pelijärjestelmien välillä

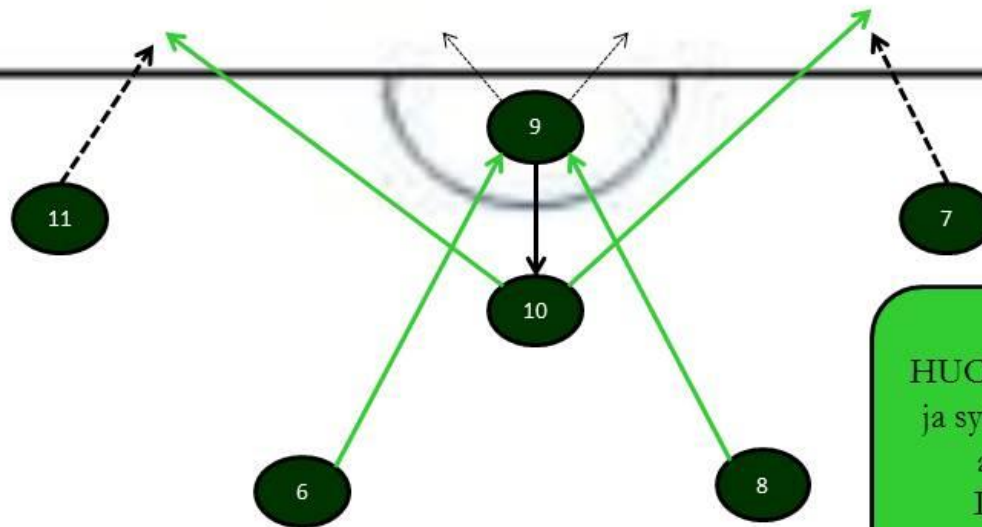
Murtautuminen (11v11)

Murtautuminen keskeltä 1
(pallo pelaajalla 6 tai 8)

1. Syöttö kärjelle (9)

2. Tiputus
piilokärjelle (10)

3. Murtava syöttö
laitalinkille (7 tai 11)

HUOM! Liikkeiden
ja syöttöjen oikeat
ajoitukset!
Liikeradat!

Murtautuminen (11v11)

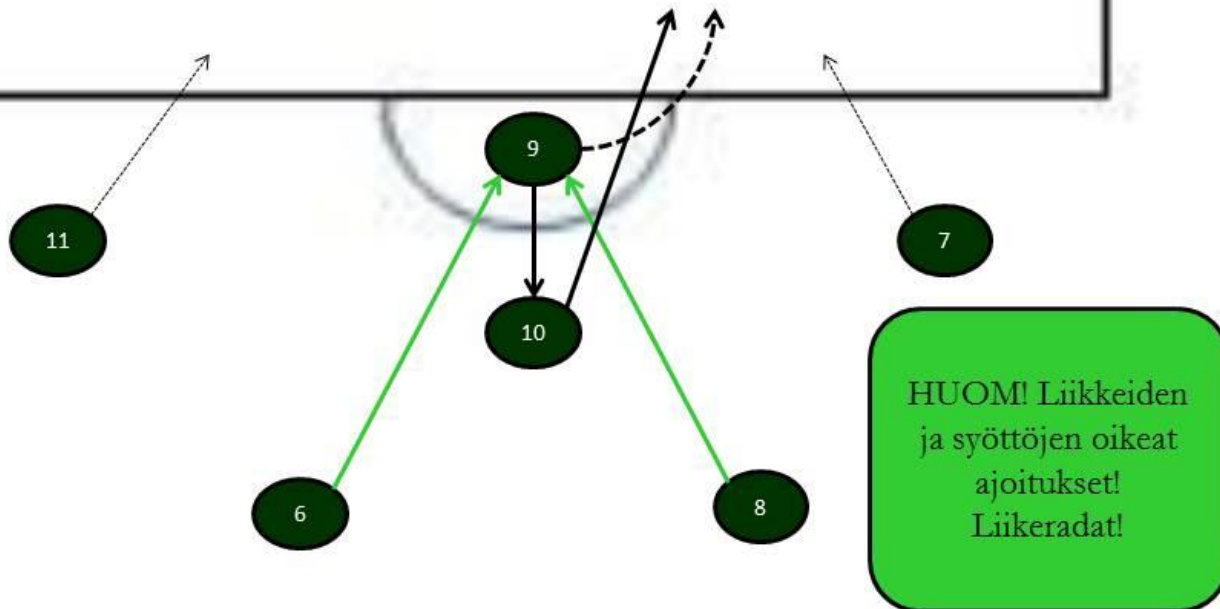

Murtautuminen keskeltä 2
(pallo pelaajalla 6 tai 8)

1. Syöttö kärjelle (9)

2. Tiputus
piilokärjelle (10)

3. Murtava syöttö
kärjelle (9)

Murtautuminen (11v11)

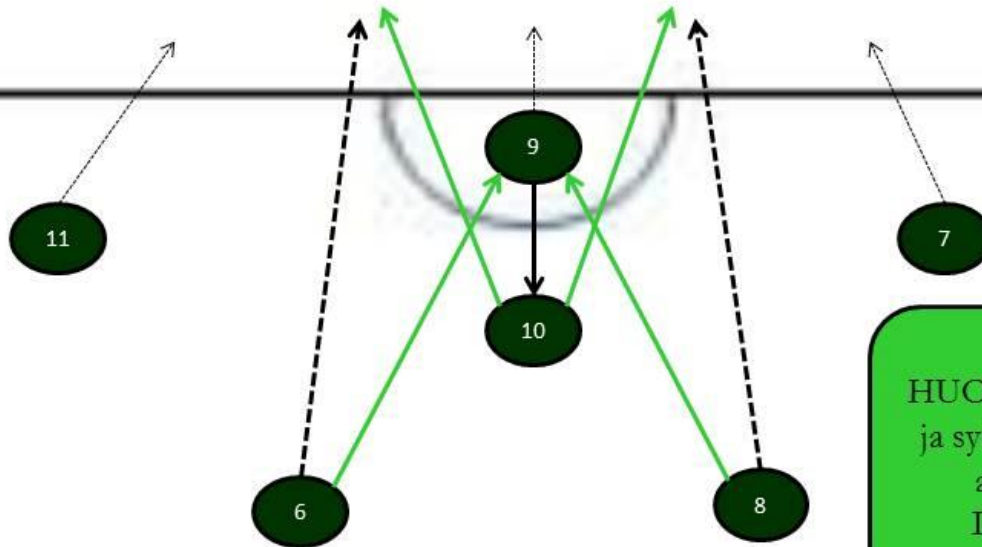

Murtautuminen keskeltä 3
(pallo pelaajalla 6 tai 8)

1. Syöttö kärjelle (9)

2. Tiputus
piilokärjelle (10)

3. Murtava syöttö kk-
pelaajalle (6 tai 8)

HUOM! Liikkeiden
ja syöttöjen oikeat
ajoitukset!
Liikeradat!

Murtautuminen (11v11)

Murtautuminen keskeltä 4
(pallo pelaajalla 10)

Kombinaatiopelit kärjen (9) kanssa

A) Suora murtava syöttö kärjelle

B) Syöttö kärjelle -> tiputus takaisin -> kärjen kaariliike -> murtava syöttö kärjelle

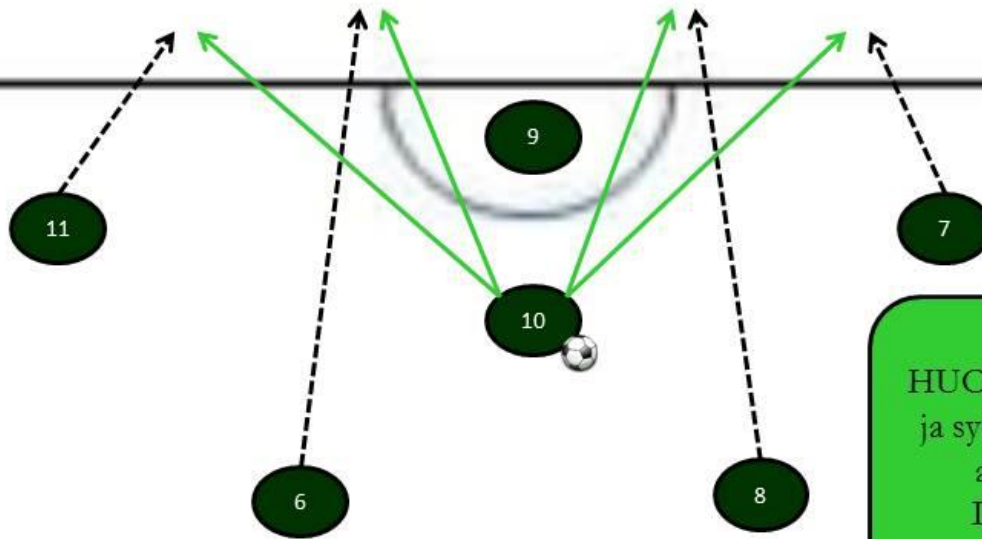
Murtautuminen (11v11)

Murtautuminen keskeltä 5
(pallo pelaajalla 10)

Pallon pitäminen linjan edessä

- A) Murtava syöttö laitalinkille (7 tai 11)
- B) Murtava syöttö kk-pelaajalle (6 tai 8)
- C) Oma kuljetus

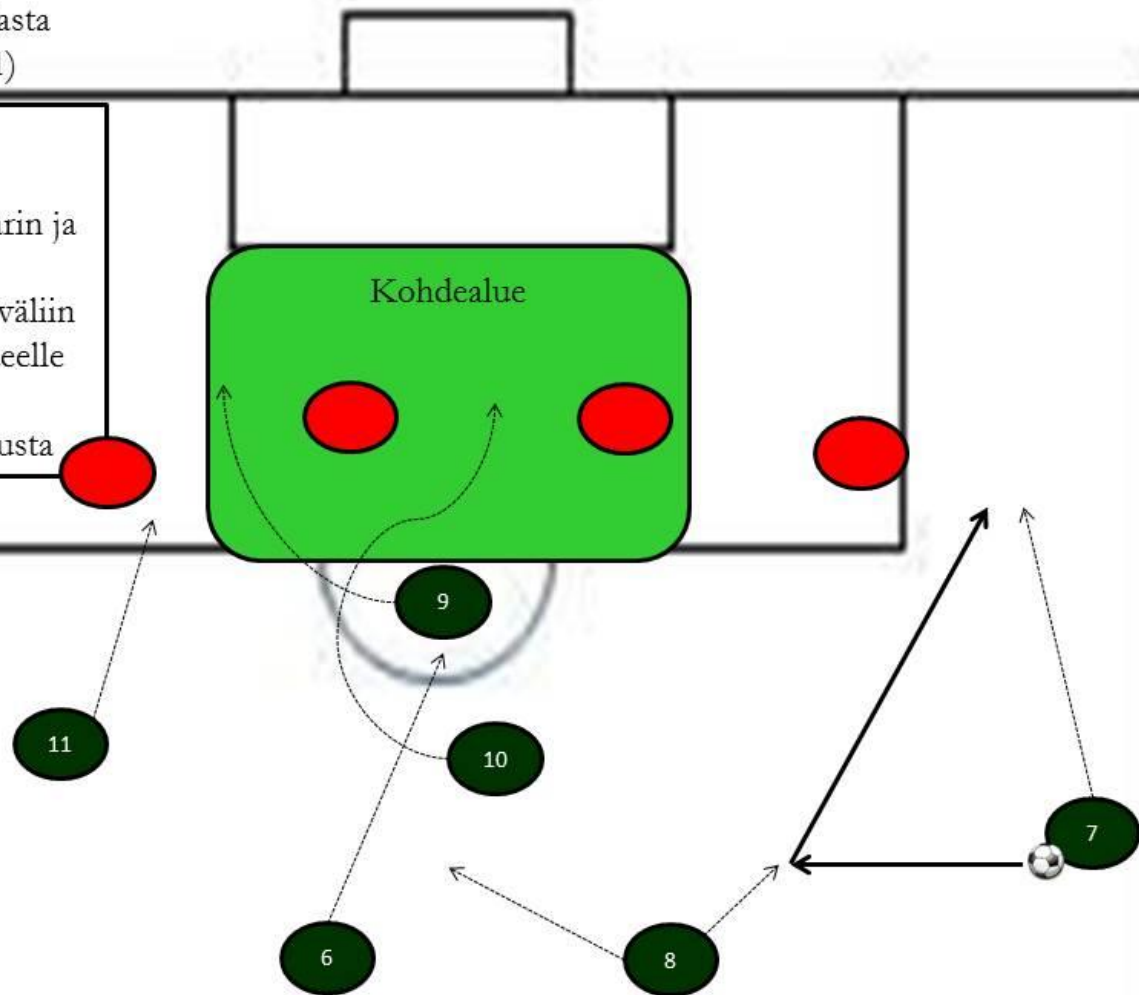
HUOM! Liikkeiden
ja syöttöjen oikeat
ajoitukset!
Liikeradat!

Murtautuminen (11v11)

Murtautuminen laidasta
(pallo pelaajalla 7/11)

Keskityspallo
7/11: keskitys
9: taaemman topparin ja
laitapakin väliin
10: liike topparien väliin
7/11: liike taka-alueelle
6/8: toinen aalto
6/8: varmista keskusta

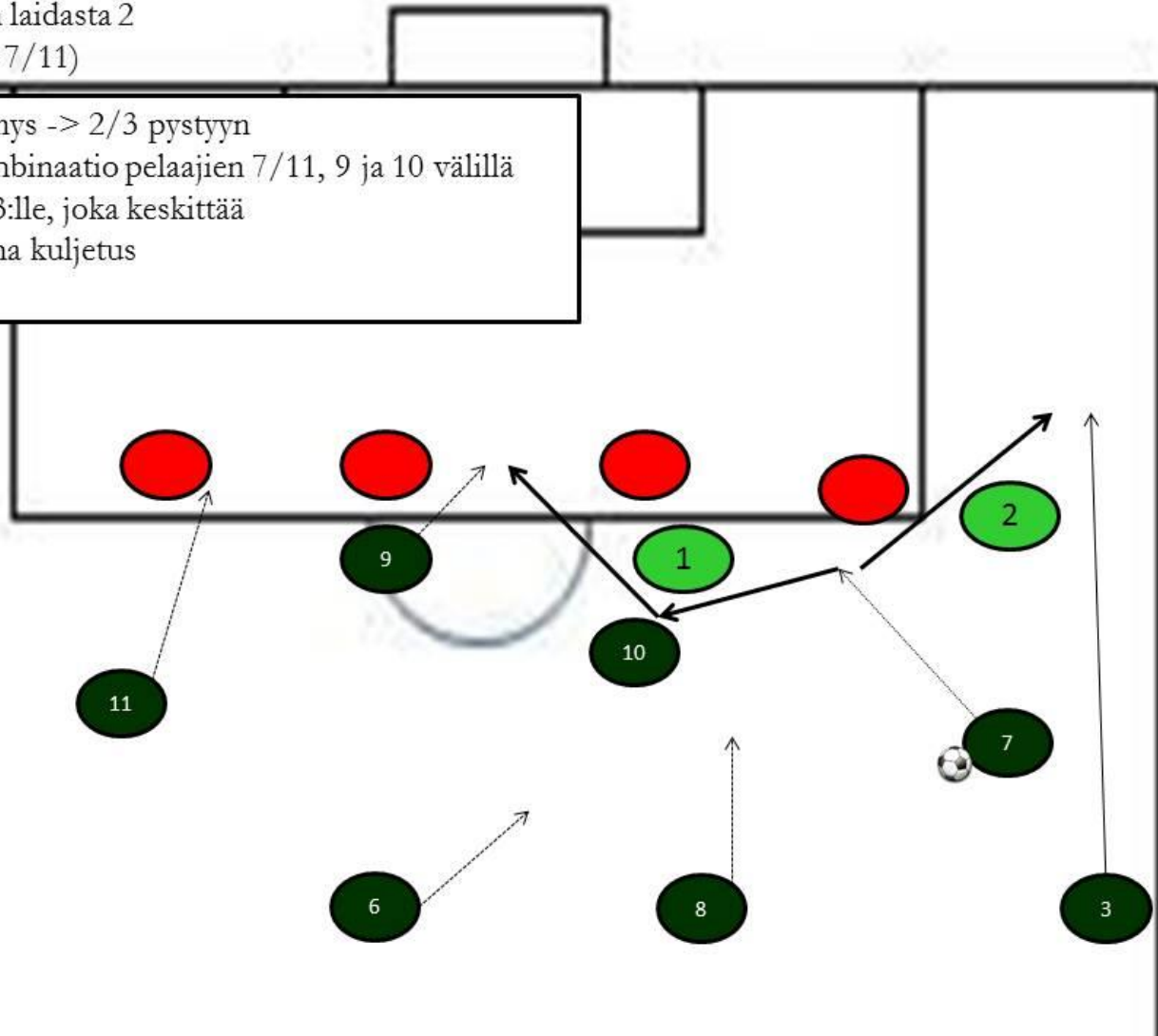
Murtautuminen (11v11)

Murtautuminen laidasta 2
(pallo pelaajalla 7/11)

Laidan tyhjennys -> 2/3 pystyyn

1. Syöttökombinaatio pelaajien 7/11, 9 ja 10 välillä
2. Syöttö 2/3:lle, joka keskittää
3. 7/11:n oma kuljetus

Viimeistely

- Tavoitteena ohittaa maalivahti ja tehdä maali
- Avainasioita:
 - Laukaukset
 - Kakkospallot
 - Yhteistyö
 - Porrastus
 - Päättäväisyys
 - Liikkeiden ajoitus
 - Aikeiden salaus

Viimeistely

- Viimeistelyyn vaikuttavia tekijöitä:

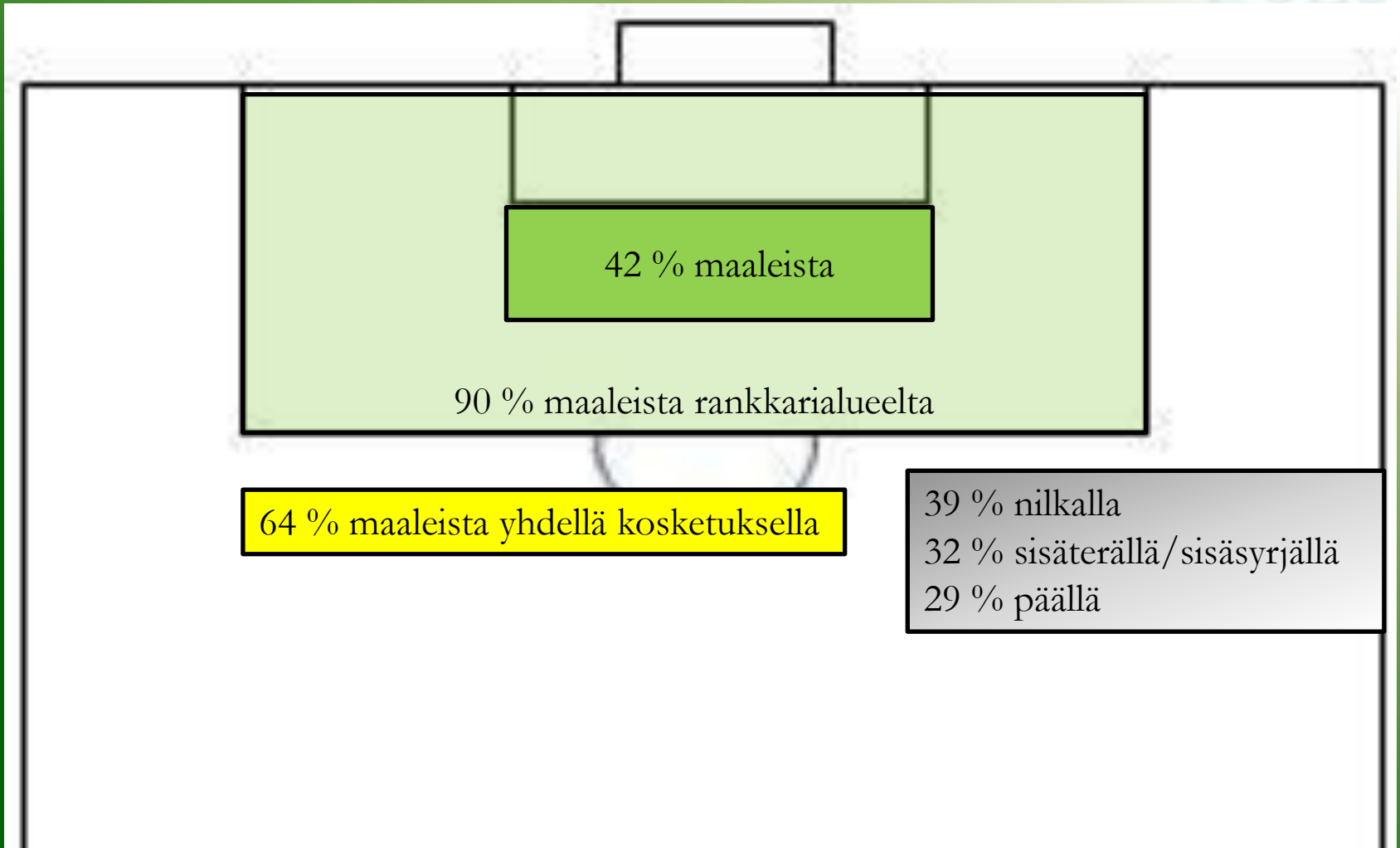
TEKNINEN:
potkutekniikan valinta
puskutekniikan valinta
ilmassa vai maassa
kosketusten määrä

TAKTINEN:
sovitut liikkeet
(yhteistyö, porrastus)
liikkeiden ajoitukset

FYYSINEN:
suoritusta edeltävän
liikkeen määrä ja laatu
edeltävän rasituksen määrä
pelissä

PSYYKKINEN:
päättäväisyys
aikeiden salaus
pelin tilanne

Viimeistely

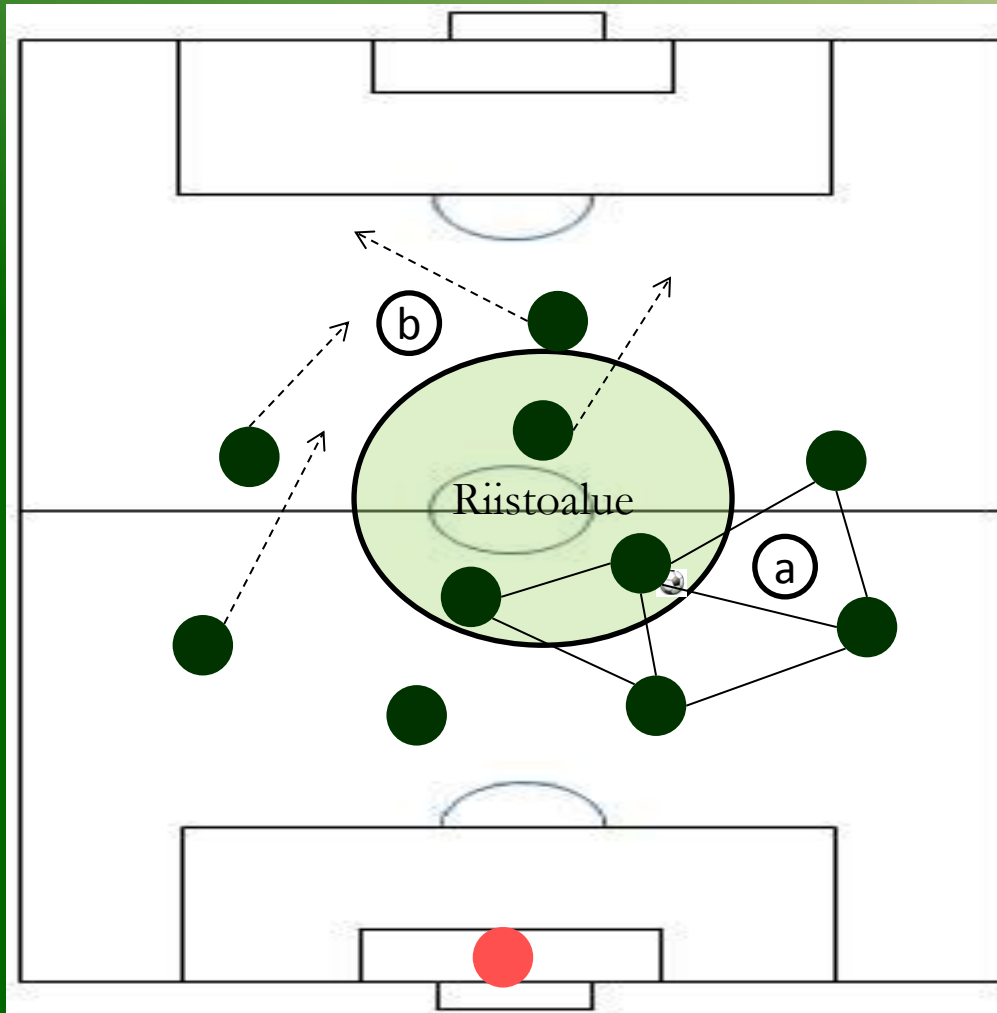

Positiivinen tilanteenvaihto

- Positiivisella tilanteenvaihdolla tarkoitetaan jalkapallossa sitä hetkeä, kun joukkue saavuttaa pallonhallinnan
- SAPAlla kaksi mallia pelata positiiviset tilanteenvaihdot
 1. Nopeasti eteenpäin
 - Vastustajan puolustus epätasapainossa
 - Ennalta sovitut liikkeet
 - Nopeat, keskipitkät/pitkät syötöt eteenpäin
 2. Kontrollin kautta
 - Vastustaja tasapainossa
 - Sovittuja liikkeitä ei tehdä (väsymys, kurittomuus pelitavan suhteen)
 - Lyhyt, kontrolloiva syöttö sivulle/taaksepäin → pallonhallinnan kautta eteneminen
- Avainasioita:
 - Kollektiivisuus
 - Rythmi
 - Tilanteen tunnistaminen
 - Tasapaino
 - Paikallinen ylivoima pallon lähelle

Positiivinen tilanteenvaihto

ESIMERKKI

Tarjotaan pallolliselle pelaajalle molemmat vaihtoehdot:

- Lähimmät pelaajat tarjoavat syöttösuunnat muodostaen kolmiot pallon lähelle
- Ylimmät pelaajat sekä painottoman puolen laitapelaajat lähtevät liikkumaan nopean hyökkäyksen mallin mukaisesti

Puolustuspelaaminen

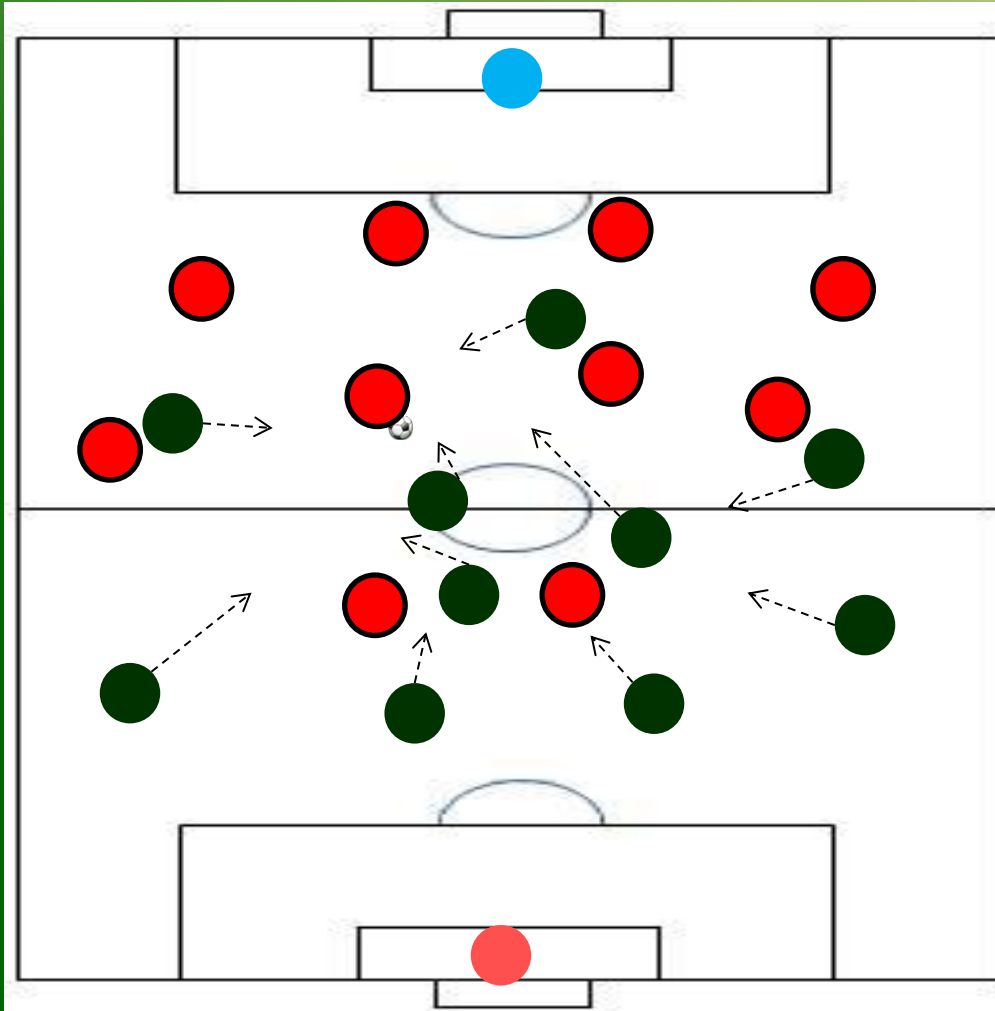
- Puolustuspelaamisen tavoitteena on estää vastustajaa tekemästä maalia
- Puolustuspelaamisen vaihteita ovat:
 - Negatiivinen tilanteenvaihto
 - Prässi ja tuki
 - Hidastaminen ja vetäytyminen
 - Varmistaminen
- Tunnusmerkkejä sapalaiselle puolustuspelaamiselle:
 - Aluepuolustus
 - Aktiivisuus
 - Aggressiivisuus
 - Kollektiivisuus

Negatiivinen tilanteenvaihto

- Negatiivisella tilanteenvaihdolla tarkoitetaan jalkapallossa sitä hetkeä, kun joukkue menettää pallonhallinnan
- SAPAn tapa pelata negatiiviset tilanteenvaihdot:
 - Välitön prässä: pallonmenetyksen jälkeen pyritään pallonriistoon välittömästi
 - 4 sekunnin sääntö: pallonmenetyksen jälkeisten 4 sekunnin ajan koko joukkue liikkuu kohti pallollista pelaajaa
 - Tasapaino: Jos pallonriistoa ei saada välittömällä prässillä, ryhmitetään puolustusmuotoon
- Avainasioita:
 - Kollektiivisuus
 - Tasapaino
 - 4 sekunnin sääntö
 - Ylivoimatilanteen luominen pallon lähelle
 - Välitön prässä

Negatiivinen tilanteenvaihto

ESIMERKKI

Pallonmenetyksen jälkeinen **välitön prässä: 4 sekunnin sääntöä** noudattaen koko joukkue liikkuu kohti pallollista pelaajaa muodostaen **paikallisen ylivoimatilanteen** pallon lähelle tavoitteena **pallonriiston saavuttaminen** ja positiivinen tilanteenvaihto.

Jos välittömän prässin aikana ei saada palloa riistetyksi, vetäytyy joukkue sovittuun **puolustusmuotoon** säilyttäen **tasapainon**.

Puolustuspelimallit

1. Miesvartiointi

- Jokainen pelaaja vartioi puolustettaessa omaa pelaajaa, pelataan siis jatkuvasti 1v1-tilanteita
- Pelaajat sijoittuvat ja liikkuvat suhteessa omaan vartioitavaan pelaajaan
- Käytetään SAPAssa 5v5-kentän pelaamisessa 1v1-puolustamisen opettamisen keinona

2. Aluepuolustus

- Pelaajat sijoittuvat ja liikkuvat suhteessa palloon ja kanssapelaajiin
- Tärkeintä on puolustustasapainon säilyttäminen
- Vaatii hyvää organisointia
- Miestä ei seurata vaan kontrolloidaan alueella olevia pelaajia
- SAPAssa ensisijaisesti käytettävä malli

3. Yhdistetty aluepuolustus ja miesvartiointi

- Edellisten yhdistelmässä voidaan esimerkiksi puolustaa lähtökohtaisesti aluepuolustusta, mutta tietyillä alueilla miesvartiointia
- Käytetään usein esimerkiksi erikoistilanteiden puolustamisessa

Prässi (1. puolustaja)

- 1. puolustaja eli prässääjä:
 - Lähimpänä palloa oleva pelaaja
 - Päättää mitä pallollinen voi tehdä
 - Estä selkäsi taakse pelaaminen
 - Oikea etäisyys: mitä lähempänä omaa maalia, sitä lähempänä
 - 4 sekunnin sääntö: välitön prässi antaa joukkueelle aikaa ryhmittyä
 - Jos puolustus on tasapainossa, riistä!

Tuki (2. puolustaja)

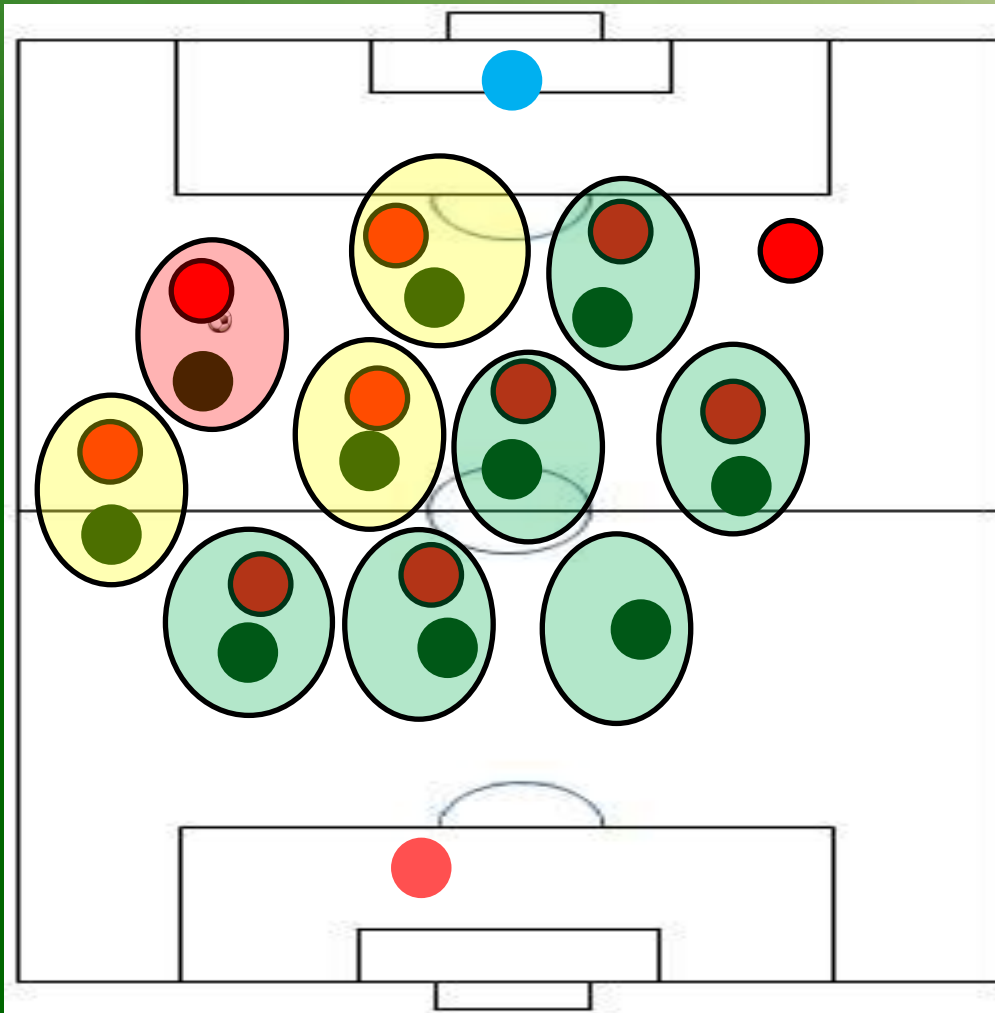
- 2. puolustaja eli tukija
 - 1. puolustajaa lähimpänä oleva pelaaja
 - Oltava hereillä roolin vaihtoon (2. puol. → 1. puol.)
 - Kommunikointi koko ajan eli ohjaa 1. puolustajaa
 - Oikea etäisyys 1. puolustajasta: mitä lähempänä omaa maalia, sitä lähempänä

Varmistaminen (3. puolustaja)

- 3. puolustaja eli varmistava pelaaja
 - Voi olla useita
 - Sijoittuminen suhteessa 1. ja 2. puolustajiin
 - Ei vartioi eikä seuraa vaan kontrolloi oman alueensa
 - Syöttösuuntien peittäminen
 - Oikeat etäisyydet: koko joukkue tiiviinä

Aluepuolustus

ESIMERKKI

Punainen alue: **1. puolustaja** eli prässääjä

Keltaiset alueet: **2. puolustaja** eli tukija

Vihreät alueet: **3. puolustaja** eli varmistaja

Jokainen pelaaja **kontrolloi omaa aluettaan.**

Prässitasot

Prässitaso 1:

Riistä, jos tasapaino pallon ympärillä
Estä eteenpäin pelaaminen
Ohjaa ylivoiman suuntaan

Prässitaso 2:

Vetäydytty puolustusmuotoon
Riistä, jos tasapaino pallon ympärillä
Maltti!

Prässitaso 3:

Estä vaara-alueelle pelaaminen
Riistä, jos signaali riistää ja tasapaino pallon ympärillä
Ohjaa pois vaara-alueelta

Prässitaso 4:

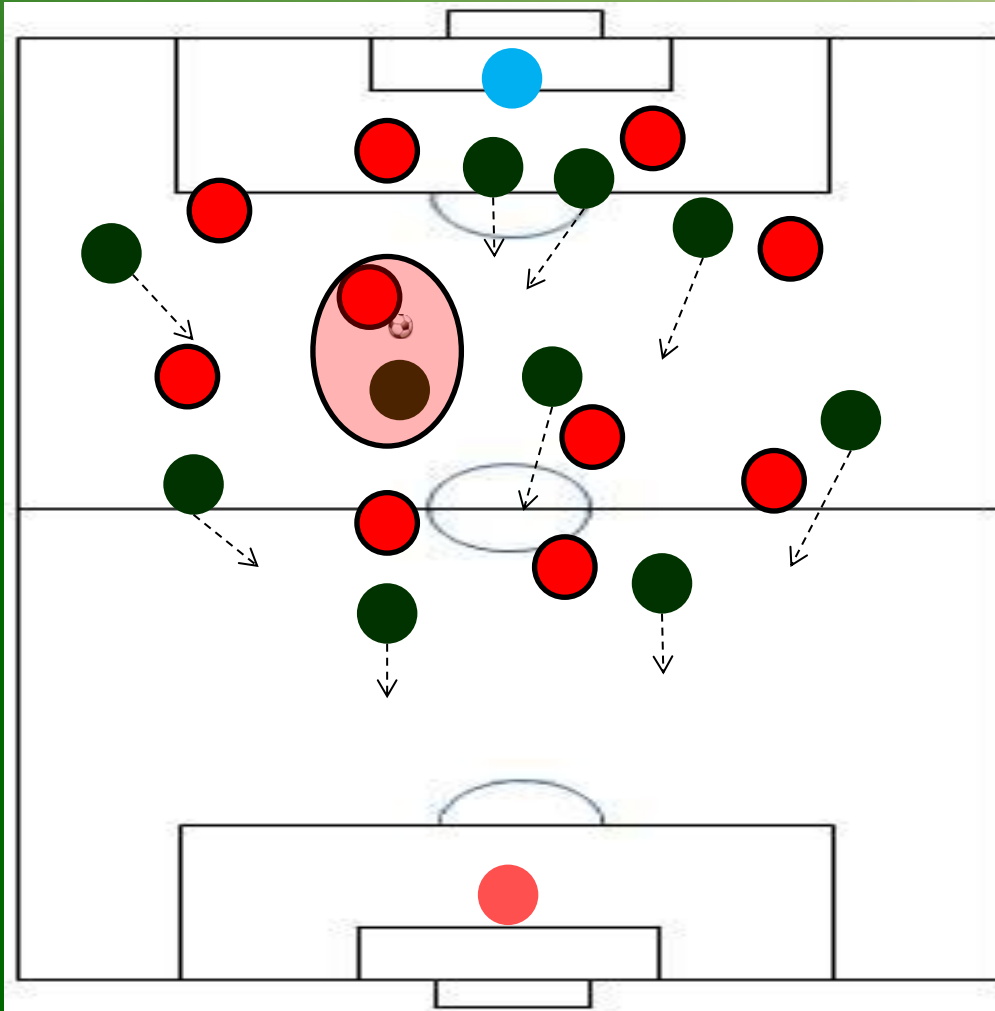
Ohjaa pois vaara-alueelta
Riskittömyys
Blokkaa laukaukset/keskitykset

Hidastaminen ja vetäytyminen

- Hidastaminen
 - 1. puolustajan tehtävä
 - Estä nopea vastahyökkäys
 - Kun oma joukkue on epätasapainossa
 - Tavoitteena antaa aikaa muulle joukkueelle ryhmittyä puolustusmuotoon
- Vetäytyminen
 - Tavoitteena tasapainottaa puolustus
 - Niin nopeasti kuin mahdollista
 - Suoraan vaara-alueelle
 - Näe pallo ja vastustajat
 - Estä ohitsesi pelaaminen

Hidastaminen ja vetäytyminen

ESIMERKKI

Vihreän joukkueen hyökkäys on päättynyt pallonmenetykseen keskityksen jälkeen. Punainen joukkue on lähdössä nopeaan vastahyökkäykseen.

Vihreän joukkueen puolustus on **epätasapainossa**.

Punaisella alueella merkitty vihreän joukkueen pelaaja pyrkii **hidastamaan** punaisen joukkueen etenemistä antaen joukkueelleen aikaa ryhmittyä **puolustusmuotoon**.